

Pakt dla wolności i rozwoju

Ostatnia dekada, w tym dwie kadencje rządów poprzedniej większości, ujawniła i uwypukliła problemy, które w dłuższej perspektywie negatywnie wpłyną na szybki i stabilny rozwój Polski. Brak strukturalnych reform (a często wręcz antyreformy), m.in. w obszarze finansów publicznych czy systemu emerytalnego, nieefektywne i upolitycznione instytucje, rozdęta polityka społeczna czy istotne zwiększenie roli państwa w gospodarce już teraz oddalają Polaków od osiągnięcia przez nich poziomu życia, jakim cieszą się mieszkańcy Zachodu.

Mimo niewielkich postępów w obszarze praworządności czy poprawy relacji z Unią Europejską, ubiegłoroczna zmiana władzy nie przyniosła jak dotąd istotnej zmiany podejścia do polityki gospodarczej i innych kluczowych spraw z punktu widzenia państwa i obywateli. W wielu obszarach widzimy kontynuację szkodliwych praktyk poprzedniego rządu, które stoją w sprzeczności z zasadami wolności gospodarczej i państwa prawa – podstawami długofalowego rozwoju państwa, dobrobytu obywateli i planowania przez nich bezpiecznej i stabilnej przyszłości.

Dlatego, jako organizacje pozarządowe działające na rzecz zwiększania zakresu wolności, rozwoju i rządów prawa, w trzydziestą piątą rocznicę przemian ustrojowych i gospodarczych w Polsce apelujemy do rządzących i przypominamy im o konieczności przeprowadzenia kluczowych reform gwarantujących przestrzeganie wolności gospodarczej i praworządności:

- I. Naprawa finansów publicznych.** Polska ma jeden z najwyższych deficytów w Unii Europejskiej, a duża część zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych znajduje się poza definicją państwowego długu publicznego. Proponujemy ograniczenie niepotrzebnych wydatków i podjęcie działań przywracających stabilność finansów publicznych, a także przywrócenie znaczenia limitu długu publicznego, który jest opisany w art. 216 Konstytucji, oraz przejrzystości i jedności zarządzania finansami publicznymi, która jest chroniona przez art. 219 Konstytucji.
- II. Deregulacja prawa gospodarczego i uproszczenie systemu podatkowego.** Przepisy utrudniające prowadzenie biznesu sprawiają, że Polska znajduje się wśród państw Unii Europejskiej o najniższym poziomie wolności gospodarczej. Dodatkową barierę dla rozwoju stanowi skomplikowany i nieprzejrzysty system podatkowy. Ograniczenie nadmiaru regulacji pozwoli na lepsze wykorzystanie potencjału

polskich przedsiębiorców i zwiększenie konkurencyjności – przyczyniając się tym samym do wzrostu dobrobytu obywateli. Konieczna jest też zmiana systemu podatkowego na taki, który sprzyjałby dalszemu wzrostowi gospodarczemu.

III. Zmniejszenie udziału własności państwowej w gospodarce. Sektor państwowy w Polsce jest jednym z największych w OECD. Historia, także ta najnowsza, pokazała, że państwowe firmy, nad którymi rządzący mają kontrolę, podejmują decyzje motywowane politycznie, a nie ekonomicznie. Państwowe firmy skupiają się na realizowaniu nośnych politycznie planów danej większości rządzącej. Pozwala to politykom zdobywać popularność i realnie zaburza równą konkurencję wyborczą. Postulujemy odejście od idei państwa będącego właścicielem przedsiębiorstw i przekazanie ich na uczciwych zasadach w ręce prywatnych inwestorów.

IV. Budowa nowoczesnego państwa prawa. Rządzący powinni skupić się nie na próbach przywracania dawnych standardów, ale na tworzeniu państwa prawa odpowiadającego na wyzwania trzeciej dekady XXI wieku. Kluczowe jest odbiurokratyzowanie i zapewnienie niezależności sądownictwa, wprowadzenie zasad wyboru na stanowiska kierownicze w instytucjach państwa według klucza merytorycznego, a nie politycznego, oraz uodpornienie ich przed zakusami każdej większości parlamentarnej, która rządzić będzie w przyszłości. Ponadto trzeba wreszcie wyeliminować takie praktyki jak nadużywanie aresztów tymczasowych czy przewlekłość postępowań.

V. Poprawa procesu legislacyjnego i jakości stanowionego prawa. Prawo powinno być tworzone w sposób transparentny, z aktywnym udziałem ekspertów, przedsiębiorców i obywateli. Wszelkie odstępstwa od standardów dobrej legislacji powinny być zarezerwowane dla sytuacji nadzwyczajnych, których władza nie mogła wcześniej przewidzieć. Ponadto, prawo powinno być systematycznie monitorowane z punktu widzenia osiągnięcia celów, jakie miało pierwotnie realizować, czemu służyć powinny rzetelne i merytoryczne oceny skutków regulacji.

Zrealizowanie tych postulatów pozwoli polskiemu państwu skutecznie odpowiadać na wyzwania, zarówno współczesne, jak i spodziewane w niedalekiej przyszłości, a także stworzy solidne podstawy dla dalszego rozwoju kraju i poprawy dobrobytu obywateli. Jesteśmy też przekonani, że dzięki tym reformom oraz budowie mądrych koalicji z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej na rzecz usuwania barier dla funkcjonowania wolnego rynku, Polska może stać się liderem odbudowy konkurencyjności Unii Europejskiej względem innych gospodarek świata.

Apelujemy o odwagę i determinację w dążeniu do tych reform. Jako inicjatorzy tej deklaracji, oferujemy nasze wsparcie i wiedzę w procesie ich przygotowania oraz jesteśmy gotowi służyć pomocą na każdym etapie ich realizacji.

Sygnatariusze:

1. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju
2. Fundacja Four Reasons
3. Fundacja Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa
4. Fundacja Naukowa - CASE - Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych
5. Fundacja Radykalne Centrum
6. Fundacja Res Publica
7. Fundacja Warsaw Enterprise Institute
8. Fundacja Wolności Gospodarczej
9. Fundacja Wolności i Przedsiębiorczości
10. Konfederacja Lewiatan
11. Stowarzyszenie Libertariańskie
12. Towarzystwo Ekonomistów Polskich

